

Sociální aspekty RS - Mgr. Martin HANIBAL

Roztroušená skleróza se může projevovat tak, že se postupně či naráz zhoršuje hybnost nemocného. Stav nemusí být konečný, často se může jednat pouze o dočasné omezení, které doprovází ataku onemocnění. I tak je ale nutné s touto alternativou počítat a pacienta s RS na tuto situaci předem upozornit a připravit.

Většina pacientů s RS má dříve či později problémy v zaměstnání. S diagnózou RS totiž souvisí nemalé problémy v různých oblastech života, dochází ke snižování pracovního výkonu a nezdá se, že je zaměstnanec s RS dohnán k podání výpovědi. Z těchto důvodů je vhodné včas o svém zdravotním stavu informovat závodního lékaře, případně praktického lékaře a konzultovat s nimi další možnosti setrvání na konkrétní pracovní pozici, případně doporučení, jak upravit pracovní prostředí, aby mohl zaměstnanec s RS i nadále na konkrétní pracovní pozici setrvat. Úřad práce může poskytnout příspěvek zaměstnavateli na vytvoření chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny pro tuto osobu. Zaměstnavateli, který provádí na svém pracovišti přípravu k práci osob se zdravotním postižením, může Úřad práce také uhradit náklady na přípravu k práci těchto osob. Další možností může být přeřazení zaměstnance s RS na jinou vhodnější pracovní pozici, případně zkrácení pracovního úvazku, v poslední době část pacientů s RS volí takové zaměstnání, které je možné vykonávat z domova. Pacienty s RS je třeba včas informovat o sociálním zabezpečení v případě poklesu pracovních schopností, např. o přiznání **invalidního důchodu**. (Žádost o ID se podává na příslušné OSSZ, v Praze PSSZ.)

Je též vhodné z důvodu zhoršené hybnosti požádat o „**Parkovací průkaz označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou**“ (č. O 7), který nejdéle do konce roku 2012 nahradí stávající doklad „**Označení vozidla přepravujícího osobu těžce zdravotně nebo těžce pohybově postiženou O1**“ (modrý znak pro tělesně postižené). Silniční úřad může na základě žádosti osoby, které byl vydán parkovací průkaz označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou, vydat rozhodnutí o zřízení **vyhrazeného parkoviště v místě bydliště podle jiného právního předpisu** (§ 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 102/2000 Sb.).

Tak jako další osoby se zdravotním postižením mohou i pacienti s RS žádat o přiznání peněžitých dávek osobám se zdravotním postižením, které jsou upraveny **zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením**. Dávkami podle tohoto zákona se myslí příspěvek na **mobilitu** (opakující se peněžitá dávka ve výši 400,- Kč měsíčně) a **příspěvek na zvláštní pomůcku**. (Žádosti se podávají na Krajských pobočkách ÚP ČR, které o dávce rozhodují a dávku vyplácejí.) Osobám, které mají přiznaný příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku nebo příspěvek na péči (viz níže), bude vydána **Karta sociálních systémů neboli tzv. sKarta**, která v určitých zákonem stanovených případech slouží současně jako **průkaz osoby se zdravotním postižením** (§34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením).

U osob s RS většinou dochází také ke zhoršení soběstačnosti, taková osoba se stává závislá na pomoci jiných osob. Zpočátku jsou většinou schopni pomoc poskytovat rodinní příslušníci a přátelé, při postupném zhoršování zdravotního stavu se ale může stát, že je celá situace nad možnostmi rodiny a je třeba využít pomoc profesionálů. V České republice existuje celá řada **sociálních služeb**, které jsou zaměřeny přímo na potřeby osob s omezeným pohybem. Od roku 2007 prošly v ČR sociální služby velkými změnami, sociální služby mohou poskytovat

pouze registrovaní poskytovatelé sociálních služeb, kteří splnili podmínky registrace, a dále splňují standardy kvality sociálních služeb. Pomoc bez registrace mohou poskytovat pouze osoby blízké a asistenti sociální péče. Se sociálními službami úzce souvisí **příspěvek na péči**. Příspěvek na péči je státní dávkou, jejíž poskytování upravuje *zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách*. Příspěvek na péči se poskytuje osobám, které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Jeho výše se odvíjí od stanoveného stupně závislosti (*I. – IV. stupeň závislosti*), u osob starších 18 let se poskytuje ve výši od 800,- Kč do 12.000,- Kč měsíčně. Tato dávka slouží výhradně k pokrytí nákladů na poskytovanou pomoc. Příspěvek je možné využít jak k úhradě péče poskytované registrovaným poskytovatelem sociálních služeb, tak k úhradě výdajů, které z důvodu péče vznikají rodinnému příslušníkovi nebo asistentu sociální péče. (*Žádosti se podávají na stejném místě jako žádosti o dávky pro osoby se zdravotním postižením.*)

V případě nedostatečných příjmů může pacient s RS stejně jako jiné osoby žádat o další příspěvky jako je *příspěvek na bydlení poskytovaný podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, a dávky systému pomoci v hmotné nouzi poskytované podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc)*.

Sociální reforma stále probíhá, je tedy dobré ve vlastním zájmu i nadále sledovat změny v legislativě v této oblasti na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, případně na internetových stránkách patientských organizací či NRZP (*Národní rada zdravotně postižených*).

Použité zdroje:

<http://www.mpsv.cz/cs/8#zozp>

<http://www.uplnezneni.cz/vyhlasiky/vsechny-vyhlasiky>

<http://www.nrzp.cz>

<http://www.roska.eu>